

надходжень і отримуваних прибутків та розробити необхідні заходи для її втілення в життя.

Список літератури: 1. Економічний аналіз діяльності підприємства. Навч. посіб. За ред. Савицької Г.В. – К.: Знання, 2004. – 654 с. 2. Соколова Л. С. Финансовое состояние предприятия: оценка и моделирование механизма управления / Л. С. Соколова // Справочник экономиста. - 2010. - № 9. - С. 14-22. 3. Серебренников Г. Г. Предварительная экспертиза финансовой устойчивости предприятия / Г. Г. Серебренников // Организатор производства. - 2010. - № 2. - С. 54-56.

Надійшла до редколегії 22.03.2013

УДК 658.212

Аналіз фінансового стану підприємства як засіб підвищення ефективності його діяльності / М.І. Ларка, Г.О. Лісовська // Вісник НТУ „ХПІ”. Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2013. - № 22 (995) - С. 168-174. Бібліогр.: 3 назв.

The article describes the main provisions of analysis of the financial condition of the company. The analysis of financial stability for example Ltd "Company MLK" that sells dairy and grocery products. The means of increasing the efficiency of the reporting enterprise.

Keywords: financial position, balance, financial stability, assets, liabilities, financial analysis.

В статье рассмотрены основные положения анализа финансового состояния предприятия. Сделан анализ финансовой устойчивости на примере ООО «Компания МЛК», занимающейся продажей молочной и бакалейной продукции. Предложенные средства повышения эффективности деятельности рассматриваемого предприятия.

Ключевые слова: финансовое состояние предприятия, баланс, финансовая устойчивость, актив, пассив, финансовый анализ.

УДК 658.15

С.П. СУДАРКІНА, канд. екон. наук, проф., НТУ «ХПІ», Харків
С.Ю. ГУЛЯКІН, студент 5 курсу, НТУ «ХПІ», Харків

УДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ПІДПРИЄМСТВА

У статті обґрунтовано необхідність відтворення основних засобів. Запропоновано основні напрями удосконалення стратегії відтворення основних засобів.

Ключові слова: основні засоби, відтворення, стратегія відтворення основних засобів.

Постановка проблеми. Вирішальними у господарській діяльності підприємств є проблеми відтворення основних засобів, їх спрацювання і морального застаріння. Структурні перетворення економіки, розвиток ринкових відносин, зміна форм власності за останні роки призвели до

© С.П. Сударкіна, С.Ю. Гулякін, 2013

необхідності удосконалення стратегії відтворення основних засобів підприємств. Невирішені питання відтворення основних засобів набули значної глибини, що призвело до зниження рівня конкурентоспроможності продукції українських підприємств на зовнішніх ринках. Основні засоби в процесі їх експлуатації зношуються, відбувається процес не лише фізичного, а й морального старіння [1, с. 176].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження відтворення основних засобів належить таким вченим, як: В.Г. Андрійчук, В.Я. Амбросов, Л.М. Анічін, А.П. Гайдуцький, О.І. Гуторов, М.Я. Дем'яненко, С.М. Євтушенко, О.В. Олійник, В.Я. Плаксієнко, В.М. Трегобчук, В.Й. Шиян, О.І. Добриніна, О.І. Ноткіна, Л. Гітмана, М. Джонка, В. Шарпа та ін. Однак залишається велика кількість невирішених і дискусійних питань, пов'язаних із необхідністю формування стратегії відтворення основних засобів.

Мета дослідження - виявити проблеми відтворення основних фондів підприємства, розробити практичні рекомендації щодо удосконалення стратегії відтворення основних фондів підприємства.

Викладення основного матеріалу дослідження. Виробничо-господарська діяльність та фінансовий стан підприємства багато в чому залежать від забезпеченості основними засобами та ефективності їх використання [2, с. 229].

Економічна сутність і матеріально-речовий зміст основних засобів виступають визначальними характеристиками в окресленні їх значення для здійснення відтворювальних процесів, функціонування та розвитку будь-якого виробництва. Основні засоби визначають характер матеріально-технічної бази виробничої сфери на різних етапах її розвитку [3].

Основні засоби – це засоби праці, що беруть участь у виробництві тривалий час (більше 365 днів), не змінюють своєї речовинної форми і переносять свою вартість на щойно виготовлений продукт частинами по мірі їх зносу (шляхом амортизаційних відрахувань) [2, с. 228].

Протягом тривалого функціонування в господарській діяльності підприємств основні засоби зазнають фізичного (матеріального), морального (техніко-економічного) та вартісного (економічного) зносу [2, с. 244].

Внаслідок фізичного зносу погіршуються технічні та соціальні характеристики основних засобів. Моральний знос характеризується поступовою втратою засобами праці своєї споживної вартості внаслідок удосконалення існуючих та створення нових засобів виробництва, створення нової технології [2, с. 246]. Вартісний знос – це вид зносу, при якому балансова вартість визначеного виду основних виробничих фондів за роками

експлуатації поступово переноситься на зменшення скорегованого прибутку в межах норм амортизаційних відрахувань.

Оцінка ситуації, яка склалася зараз в Україні, показує, що більша частина споруд, техніки і обладнання українських підприємств зношена фізично і застаріла морально і, тому вимагає заміни. За офіційними даними і експертними оцінками більше 60% основних засобів усіх підприємств країни є застарілими [4]. Вони вже не забезпечують ефективне і інтенсивне виробництво. А це призводить до великих виробничих витрат. Адже, застосовуючи морально застаріле обладнання, підприємства часто вимушені використовувати морально застарілі технології, які закладені при створенні цієї техніки.

Ліквідувати негативний вплив зношення основних засобів на продуктивність їх функціонування можливо за рахунок впровадження ефективної стратегії відтворення основних засобів. Адже відтворення основних виробничих засобів - це процес безперервного їх оновлення [5]. Але, просте підвищення амортизаційних норм не призведе до значного поліпшення відтворення основних фондів. З метою збільшення амортизаційних коштів підприємств необхідно підвищувати ставки нарахування амортизації та вартість її об'єктів. Тобто стимулювати прискорене введення основних фондів як результат інвестування за рахунок різних джерел фінансування.

Під відтворенням розуміють безперервне оновлення процесу виробництва [6, с. 120]. Розрізняють просте та розширене відтворення [5]. Просте відтворення основних виробничих засобів здійснюється у двох формах: заміни зношених або застарілих основних виробничих фондів та капітального ремонту діючих основних засобів. За рахунок простого відтворення у кожному наступному циклі відбувається створення основних виробничих засобів у попередніх обсягах та з однаковою якістю. Джерелом фінансування заміни зношених основних засобів є нарахована сума амортизації. За умовами розширеного відтворення кожного наступного циклу здійснюється кількісне і якісне зростання основних засобів [5].

На сьогоднішній день інвестиційна активність підприємств є надзвичайно низькою – обсяги інвестицій, направлених на оновлення основних засобів не перевищують в окремих галузях і 1 %, тоді як ступінь зносу основних засобів досягає 80 % в деяких сферах діяльності [4].

Однією з причин низького рівня оновлення основних засобів підприємств є відсутність розробленої та впровадженої стратегії відтворення основних засобів. Саме тому вважаємо необхідним доповнити існуючу

модель стратегії відтворення основних виробничих фондів декількома етапами.

Перший етап - це початок формування стратегії, передбачає оцінку стану та використання основних засобів, що експлуатуються підприємством. На даному етапі виявляються причини їх неефективного функціонування та пропонуються резерви більш ефективного їх використання; розробляються шляхи ліквідації негативних чинників, які підприємство може усунути без значних витрат та не застосовуючи механізм оновлення основних засобів.

На другому етапі відбувається визначення виробничої потреби підприємства в оновленні основних засобів та встановлюється перелік основних засобів, які потребують ремонту, заміни, реконструкції тощо, а також визначається система пріоритетів в оновленні конкретних одиниць основних засобів [5].

Наступний крок – здійснення оцінки можливих результатів оновлення основних засобів, визначення переваг та недоліків відтворення, а також майбутнього підвищення ефективності використання основних засобів внаслідок здійсненого оновлення за допомогою системи показників. На цьому ж етапі обирається форма відтворення основних засобів, відбувається техніко-економічне обґрунтування оновлення [5].

Четвертий етап передбачає визначення джерел фінансування відтворення основних засобів та проведення аналізу структури фінансових ресурсів. До внутрішніх фінансових джерел відносять амортизаційні відрахування, нерозподілений прибуток, кошти засновників підприємства, страхові суми відшкодувань збитків, пов'язаних з втратою майна, суми, отримані від продажу основних засобів, а також кошти від емісій акцій та інших цінних паперів, пайові та інші внески членів трудових колективів, кошти від здачі основних засобів в оренду. До зовнішніх фінансових ресурсів відносять довгострокові позички, кошти страхових, венчурних, пенсійних та інших фондів, кошти державних та позабюджетних фондів та кошти іноземних інвесторів. Підприємство, у свою чергу, може ввести в практику своєї діяльності закріплення фінансових ресурсів за формами відтворення основних засобів.

На п'ятому етапі розробки стратегії здійснюється оцінка запропонованих альтернативних варіантів. Критеріями оцінки можуть виступати: плата за залучення фінансових ресурсів, умови повернення, термін залучення тощо.

На підставі оцінки альтернативних варіантів оновлення здійснюється вибір оптимального варіанту відтворення основних засобів та джерел їх фінансування (шостий етап).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Відтворення основних засобів є системним процесом, ефективне управління яким дає можливість забезпечувати стабільне функціонування суб'єкта господарювання, успішну реалізацію виробничої політики підприємства.

На підприємствах України розроблення стратегії відтворення основних виробничих фондів сприятиме вирішенню комплексу основних завдань щодо підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності. Таким чином, удосконалення стратегії відтворення основних виробничих фондів можна розглядати як складову системи управління виробничим потенціалом підприємства з огляду на їх значимість у господарській діяльності суб'єкта господарювання.

Список літератури: 1. *Маринич І.А.* Значення процесу відтворення основних фондів підприємств у підвищенні ефективності їхнього використання / *І.А. Маринич, О.В. Кот* // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.3.– С. 175 – 179. 2. *Гетьман О.О.* Економіка підприємства: Навч. посіб. – 2-ге видання / *О.О. Гетьман, В.М. Шаповал.* – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.. 3. *Урсуляк М.М.* Необхідність оновлення основних засобів підприємств в Україні: альтернативні методи фінансування / *М.М. Урсуляк.* – [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/17_AND_2010/Economics/68770.doc.htm. 4. Офіційний сайт Державного комітету статистики // [www.ukrstat.gov.ua]. 5. *Федаш Г.В.* Формування стратегії відтворення основних виробничих фондів підприємства / *Г.В. Федаш.* – [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/2_SND_2007/Economics/19243.doc.htm. 6. *Бондаренко О.* Сучасні напрямки відтворення основних засобів/ Економіка: проблеми теорії та практики. – 2005, вип. 15. – С. 120-127.

Надійшла до редколегії 22.03.2013

УДК 658.15

Удосконалення стратегії відтворення основних фондів підприємства /С.П. Сударкіна , С.Ю. Гулякін // Вісник НТУ „ХПІ”. Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2013. - № 22 (995) - С. 174-178. Бібліогр.: 6 назв.

В статье обоснована необходимость воспроизводства основных средств. Предложены основные направления совершенствования стратегии воспроизводства основных средств.

Ключевые слова: основные средства, воспроизводство, стратегия воспроизводства основных средств.

The article describes the need for reproduction of fixed assets. The main directions of improving the strategy of reproduction of fixed assets

Keywords: fixed assets, reproduction, strategy of reproduction of fixed assets.